

2888

1.

343

3738

145

3338

M.p. du. 2. III. 1943 r.

WOK

11 Baon Sap. Kol. Nr. Grodno
cap. Bendorowski Stefan ob. Kotława
b. wizeria + Z.S.R.R.

Wspomnienie

b. wizeria + Z.S.R.R. Stefana Bendorowskiego, kapera, roczn. 1906,
robotnika kolejowego, zamętego.

Zaarestrowany zostatem du. 1. II 1941 r. przy przekroczeniu
granicy, gdzie uciekalem z niemieckiej. Po zaarestrowaniu
osadzono mnie + wizeria + Grodnie, skąd zostatem przewiezony
do Kotława i przydzielony na przymusowe roboty do „Lagru”
w Kotławie du. 6. II 41 r.

Teren „Lagru” bagnisty, po przywiezieniu nas na miejsce
mieszkalismy pod gołym niebem obozem drutami i strazą,
gdzie budowalismy baraki na mieszkania dla siebie, pokudo-
walismy 2 baraki ktore byly ukopane + ziemie, gdzie ze
wzgladu na teren miski + bagliasty + barakach byla stale
woda. Ogolem bylo tutaj 433 ludzi pomieszczonych w 2 barakach,
narodowosci przewaznie polakow, kilkunastu zydow z Polki i rozjanie
obywatel Z.S.R.R. Polacy byli arestowani przewaznie za prebro-
wienie granicy i nalezenie do organizacji wojskowych jak P.H.
zw. rezerwistow itp., zydzi za przekroczenie granicy, a rozjanie
za rozne przewinienia jak: niegłaszanie się do pracy i bradzie.

Pociom umysłowy nie do się określić + jednym kierunku
gdzie byli tu ludzie z różnych warstw społecznych jak: ksiądz,
naukowcy, oficerowie, rolnicy, rzemieślnicy i różni robotnicy,
wojenne stosunki były dobre za wyjątkiem rozjan który byli do
nas wrogo usposobieni. Praca odbywała się przy budowie toru
kolejowego i przy wyrzbie lasu, pracowano 12 godz. z 120 godziną
prerwy na obiad. Karami pracy były ciężkie, wyznaczone normy
frudus było wykonalne, gdyż codziennie podwyższano ilość do
wyrzobienia, przykład: jak drus była norma 3.5 m. kb wyrzobienia ziem
to za kilka dni podwyższano do 4. m. kb. i t.d., tak żeby wyrzobić

wszystkie siły normy nigdy nie robił. Zaptaty golotkovej za
 praca niabyto ziadnej, jedena zaptata byto vyzywienie i vydano
 nam po 1 p. spodni rator., 1 sukajce i 1 p. zastoranych butov,
 ktore jak zamocryly sis to treba byto i miesice chodric.
 v mokrych to niabyto gorie vysusyc.

Na vyzywienie skladalo sis: chleb od 300 - 700 gr. opecimie
 zalerie od vyrobionej noruzy i rupa z ovsianej kasy zupetie
 bez kluorem ktore vydavalo 2 rary drcimie.

W pozie koleiziskim byla zpada i spolne zrovnanie,
 co do zycia kulturalnego to niabyto ani kniziek, ani gazet,
 stosunek vlade sovjetskich do nas byl vrog, presladovalo
 nas na kazdym kroku, a za najmniejsze previnienie
 oile to previnieniem moimo nazvat jak: nieumojac butov
 nieryslo sis do roboty, lub jeceli ktos byl chory nie moigt
 pracovat, a nie mial zvolnienia od lekara, rozbierano
 do bieleny i zamukano na noc do "Karcera" gorie byto
 nieopalane, a rano unsoim sov. przynosili ubranie i bez
 sinololania vyprazeno do roboty, starano sis nas pre-
 konat, ze Polska juz niepowstanie, ze na calym sviecie
 bedzie istniat bolszewizm i ze perimnismy plnie pracovat
 bo to potrzebne jest do oznaczenia tego celu.

Pomoc lekarska byla taka, ze jak cztovick juz
 upadl, to stencas odvozili do szpitala skad nierracal bo
 bylo zapurno, aieby moimo go byto uratovat, z polatov
 umarto preslo 30 osob narisk niepauistau. Igorovici
 z rodiny nicumiatem ziadnej. Trohiony zostatem du. 8. VIII 41r.
 skgd pojedchatem do Stamoaikandy i zostatem skierovany
 do pracy na kolchozie.

W miesiecu lutym 1942r. zostatem poriadkouniony
 przez Wojennego Komisarza ze v Kerimine organizujc sis
 Armia Polska, gorie v tymie miesiecu vstopletem do krojka
 Polskiego i zostatem przydzielony do ovcasnej grupy Koljorij.

Benolowscy S. Schar Szp